

עמ"י 65590/12/18 - מדינת ישראל נגד מוריס אבוהי

בית המשפט המחוזי בירושלים

עמ"י 65590-12-18 מדינת ישראל נ' אבוהי
תיק חיצוני:
בפני כבוד השופטת מרים ליפשיץ-פריבס
עוררת מדינת ישראל
נגד משיב מוריס אבוהי
החלטה

1. בפניי ערר על החלטת בית משפט השלום בירושלים (כב' השופטת ח' טוקר) מיום 24/12/18 בתיק 33711-10-18.

רקע והליכים קודמים:

2. ההחלטה נשוא הערר (להלן-"ההחלטה") עניינה, בביטול צווי תפיסה והקפאה בחשבונות בנק שבבעלות המשיב, החשוד בביצוע עבירות לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן - "חוק הלבנת הון") ועבירות מקור בקבלת דבר במרמה, זיוף בכוונה לקבל דבר, מעשה של פזיזות ורשלנות (מכירה ואספקה של חומר מסוכן) ועבירות לפי פקודת המכס. כל זאת במסגרת עיסוק של המשיב כמשווק ו/או יצרן של תרופות ללא רישיון כמצוות פקודת הרוקחים [נוסח חדש], תשמ"א-1981 ו/או ייצור ו/או שיווק של תוספי מזון מזויפים, במרוצת שנים 2008-2013 ובהיקף כספי של מיליוני שקלים בשנה.

3. הערר מכון להחלטה על שחרור ללא תנאי של סך של 200,000 ₪ שנתפס ע"י העוררת וכנגד שחרור יתרת הכספים בחשבונות בנק של המשיב בסך של 800,000 ₪ (להלן-"הסכום הנוסף") כנגד בטוחה קניינית שיעמיד המשיב בשווי הסכום הנוסף. בכלל זה, העמדת נכס מקרקעין לטובת העוררת מעבר ובנוסף לנכסים שבבעלותו עליהם נרשמו כבר צווי מניעה זמניים ע"י העוררת האוסרים דיספוזיציה (פסקאות 56 ו-58 בהחלטה).

4. קדמה להחלטה, החלטה אחרת מיום 4.11.18 (להלן-"ההחלטה הקודמת") במסגרתה הורה בית משפט קמא על שחרור סך של 200,000 ₪ ללא תנאי במסגרתה גם הוצע לצדדים לבוא בדברים ביניהם לעניין התנאים לשחרור הסכום הנוסף.

5. על ההחלטה הקודמת הוגש ערר בתיק עמ"י 15561-11-18 וכב' השופטת ד' לקח-כהן הורתה בהחלטה מיום 8.11.18 (להלן-"ההחלטה בערר הקודם") על החזרת התיק לבית משפט קמא, על מנת שיכריע בשאלת קיומו של חשד סביר לביצוע העבירות וכן אם קיים יסוד סביר לפוטנציאל לחילוט עתידי. עוד נקבע, כי אין לברר במסגרת הבקשה אם הנכסים שנתפסו שמשו לעבירות בהן נחשד המשיב כי אם לדון בשווי הרכוש ששימש את המשיב לביצוע

העבירה ו/או התקבל שכר בגינה ו/או הושג כתוצאה ממנה, ללא הכרח שיהיה מדובר באותו רכוש ממש (בהפניה לסעיף 21 לחוק הלבנת הון בשילוב עם סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969). כמו הורה בית המשפט כי יש לבחון את היחס בין שווי הרכוש שנתפס לבין שווי הרכוש שלפי החשד הושג כתוצאה מהעבירות על פי החומר שנאסף. לענין בחינת קיום "אמצעי מחיה סבירים" בלעדי הרכוש התפוס, נאמר בהחלטה בערר הקודם כי הדעת נותנת שהמשיב, יגיש תצהיר לפירוט הכנסותיו וצרכיו וכי בית משפט קמא יבחן את שאלת קיומם של אמצעים אחרים להבטיח אפשרות חילוט ו/או השגת תכליתו בעתיד.

נימוקי הערר:

6. העוררת טוענת כנגד אבחנה שגויה של בית משפט קמא, בין פעילות חוקית ולא חוקית של המשיב ברכוש שנתפס הואיל והמשיב ערבב בין "הרכוש הכשר" ל"רכוש אסור" ויש לראותם על כן כמקשה אחת בבחינת הבקשה. לגוף הדברים, שגה בית משפט קמא בקביעות לפיהן חלק מפעילות המשיב נעשתה ברישיון משרד הבריאות, ולא היא. עצימות החשד הסביר גבוהה ולא כפי שנקבע בהחלטה לפיה זו נחלשה בחומר החקירה גופו כמו גם בגין חקירה קודמת שהביאה להליך פלילי שהסתיים בעסקת טיעון לאחר מחיקת אישומים על קבלת דבר במרמה. שכן, עסקינן בחקירה חדשה שנסובה על תקופה אחרת מהתקופה נשוא ההליך הפלילי הקודם (פסקאות 33-35 להחלטה) ואין בו כדי להחליש את החשד הסביר.

7. העוררת טענה בענין חומרת העבירות בהן חשוד המשיב והיקף שווין הכספי, בסך של מיליוני שקלים. חומרה שבית משפט קמא הנכבד לא ייחס לה את המשקל ראוי בבחינת צווי התפיסה וההקפאה. בין אם בענין עבירות בקשר לייצור תרופות ללא רישיון לפי פקודת הרוקחים ובין אם עבירות מס ועבירות לפי פקודת המכס וחשד להלבנת הון בסכומי עתק.

8. לענין "דמי מחיה סבירים" נטען כי המשיב, לא הגיש תצהיר בהתאם להחלטה בערר הקודם על שיעור הכנסותיו והוצאותיו מה שצריך היה להשליך על הסכומים הגבוהים שבית משפט הורה על שחרורם. העוררת מנגד, הציגה חומר חקירה בענין שווי הרכוש שהתקבל כתוצאה מביצוע העבירות הנאמד בעשרות מיליוני שקלים ועולה בהרבה על שווי הרכוש התפוס. לפיכך שגה בית משפט קמא בקביעה לפיה לא הוכח היחס בין שווי התפיסה לשווי העבירה.

תשובת המשיב:

9. המשיב טען מנגד על רדיפת הרשויות אותו במרוצת השנים ללא כל בסיס לחשד נגדו בגרירתו בשנית לחקירה נוספת על לא עוול בכפו, בגין חשדות עליהם הועמד כבר לדין והושג הסדר טיעון לאחר שנמחקו רוב סעיפי האישום, בכלל זה על קבלת דבר במרמה והלבנת הון.

10. לגוף הדברים נטען כי צדק בית משפט קמא בקביעותיו לאחר בחינת חומר החקירה כי עצימות החשד נמוכה. הוא מייבא כדין מוצרים מחו"ל ו/או מייצר מוצרים טבעיים ללא כל רכיבים הטעונים רישיון של משרד הבריאות לפי פקודת הרוקחים. בית משפט קמא קבע בדין כי הוא מנהל פעילות לגיטימית וחוקית והתחשב בכך בהחלטתו לשחרור

הכספים (עמ' 4 שורות 25-27 בהחלטה), גם אם קיים חשד לעניין פעילות אחרת שלו.

11. צווי התפיסה וההקפאה בחשבונות הבנק, ממוטטים את עסקו ופוגעים בניהול חייו. נזקו כתוצאה מהצווים בלתי הפיך גם אם יוחלט על סגירת התיק ולפיכך, דין הערר להידחות. לט ז' אף ז', בית משפט קמא בחן היטב את חומר החקירה ומצא כי לא הוצגו בפניו מסמכים על היחס בין שווי הרכוש שנתפס ושווי הרכוש החשוד לביצוע עבירות או רכוש שהושג כתוצאה מהן ובדין נקבע כי יש לבטל את צו ההקפאה על החשבונות.

דין והכרעה:

12. לאחר שעיינתי בערר, בהחלטה של בית משפט קמא וכן בחומר החקירה שהוצג בפני בית משפט קמא ושמעתי את טיעוני הצדדים בדיון שנערך לפני, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו לעניין היקף הרכוש- כספים, שבית משפט קמא הורה על ביטול צווי ההקפאה והתפיסה לגביהם. למסקנה זו הגעתי משמצאתי כי עצמת החשד הסביר היא ברף גבוה ולא כפי שקבע כב' בית משפט קמא על היחלשות החשד מחומר החקירה גופו ו/או מהליך פלילי קודם כנגד המשיב, אף שהסתיים בקול ענות חלושה. לכך מתווסף שווי הרכוש שנתפס אל מול שווי הרכוש החשוד כי הושג כתוצאה מביצוע העבירות ושאלת "דמי מחייה סבירים" שלא התבררה עד תום בבית משפט קמא לצורך קביעת שיעור הסכומים לגביהן בוטלו צווי התפיסה וההקפאה.

13. מחומר החקירה הרב שהונח בפני בית משפט קמא עולה כי קיים חשד סביר ברף גבוה לביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה וזיוף בקשר לייצור ומכירה של תרופות ו/או חומרים הנחזים להיות תוספי מזון ו/או תרופות טבעיות שחלקם טעונים רישיון ממשד הבריאות מחמת הוספת חומרים שהוספו לחומרים הטבעיים.

14. כב' בית משפט קמא קבע אמנם כי קיים חשד סביר לביצוע עבירות של קבלת דבר במרמה וזיוף אך נפלה טעות בקביעתו, על היחלשות החשד מחומרי חקירה שונים (פסקה 33 להחלטה). חומרי חקירה אלו, כמו גם חומרי חקירה אחרים מבססים חשד סביר בעוצמה גבוהה לביצוע העבירות. בין אם ע"י המשיב עצמו ובין אם ע"י אחרים מטעמו להשאת רווח לטובתו (מסמכים: כ' שורות 4-18; י"ח שורות 18-31 ו' 45-55, דו"ח מיום 1.11.18; הודעות שסומנו על ידי ע/5, ע/6, ע/7 המחזקות את מסמכים ד', ט-י אליהם נידרש בית משפט קמא). חומר חקירה אחר מלמד גם הוא על חשד סביר לזיקה בין המשיב לפעילות שקיים חשד כי בוצעה בעבירה של קבלת דבר במרמה (ז', יז; ע/2; ע/14 שורות 21, 56-102, ו- 292-293) ועל חשד ליצור ושיווק של חומרים הטעונים רישיון לפי פקודת הרוקחים (ראו גם ע/16 בזיקה להודעות ז'-ח').

15. יפים הדברים גם לעניין החשד לזיוף של תוספי מזון שלא 'הוחלש' כי אם התחזק מחומרי החקירה (ע/8-10, ע/11 שורות 7-19, ו- 51-43, 165-72 ונספחים לאותן הודעות; ע/12; ע/13 עמ' 2-3; חשבוניות שצורפו להודעה ע/14 אל מול מסמך כ"ב ונספחיו וכן ע/15-16 בזיקה למסמכים שסומנו ע"י בית משפט קמא ז'-ח').

16. אוסיף, כי בהחלטתי מיום 3.1.19 הוריתי לעוררת, כבקשת המשיב, להגיש את מסמכיו שהומצאו למשטרה בעניין תוספי מזון המיוצרים ברישיון משרד הבריאות. ביום 9.1.19 הוגש החומר המבסס את קביעת בית משפט קמא בדבר

פעילות חוקית של המשיב אך מבלי שיהא בו כדי לגרוע מהחשד הסביר לפעילות אחרת של ייצור ו/או שיווק מוצרים אחרים ה'לוקים' בחשד לביצוע עבירה לפי פקודת הרוקחים (וראו ע/16) ובכמויות המעלות חשד לשיווק המוצרים ולא דווקא לצרכי מחקר (כד'; ע/17 וכמובא בפסקה 15 בהפניה לחומר חקירה נוסף).

17. לכל האמור מתווסף החשד לביצוע עבירות לפי פקודת המכס, בייצוא ויבוא, שקיים חשד סביר ברף נמוך לגביהן, ולא כפי שקבע בית משפט קמא להיעדר חשד סביר. כך עולה בין השאר מכמות שטרי מטען ומשלוחים שקיים חשד להעברתם שלא על פי פקודת הרוקחים. בין אם הללו הועברו באמצעות המשיב, ששומר לעת הזו על זכות השתיקה, ובין אם באמצעות אחרים מטעמו (מסמכים א'-ה'; ע/3; ע/4).

המסגרת הנורמטיבית:

18. עסקין בבקשה לסעד זמני לצורך חילוט רכוש, אם יוגש כתב אישום בסופה של חקירה ויימצא כי המשיב אשם בדין, אשר על בית המשפט להשתכנע כי קיים 'פוטנציאל חילוט', במובן של חשד סביר כי בתום ההליך הפלילי, ניתן יהיה להורות על חילוט הרכוש שנתפס (ע"פ 5763/12 מדינת ישראל נ' בן יעיש, 21.10.12, פסקה 12). צו התפיסה יינתן, מקום בו בית המשפט השתכנע כי הצו המבוקש מידתי בהתחשב בזכות הקניין של חשוד ובחזקת החפות העומדת לו, אל מול האינטרס הציבורי. הן לתכלית מאבק בעבירות של הלבנת הון למניעת הפקת תועלת מרכוש העבירה לנאשם ו/או חשוד (בש"פ 6817/07 מדינת ישראל נ' יוסף סיטבון ואח' 31.10.07, פסקאות 35-36) והן, למיגור עבירות של קבלת דבר במרמה כפי החשד בעניינו. יפה הדבר בשים לב לטיב החשד, לעבירות לפי פקודת הרוקחים והסיכון לציבור בגינן. עם זאת, על בית המשפט, לנקוט באמצעים חילופיים לתפיסת רכוש לצורך הבטחת החילוט. קרי: אמצעים שפגיעתם בקניינו של החשוד פחותה. כדוגמת: מתן ערבויות, צווי מניעה, צווי עיקול וכדו'.

19. סעיף 3 (א) לחוק איסור הלבנת הון, אוסר על עשיית פעולה ברכוש אסור במטרה להכשיר את הרכוש ולנתק את הקשר בינו ובין המקור האסור. "פעולה ברכוש" בהתאם להגדרתה בחוק, כוללת **"ערבוב של רכוש אסור עם רכוש אחר, גם אם הוא אינו רכוש אסור"**. ה'ערבוב ברכוש', משליך על שאלת היקף התפיסה היכן שקיים חשד כי נעשה ערבוב בין 'הכשר' ו'האסור'. ערבוב, העשוי להכתיים את 'הכשר' אם החשוד ביקש באמצעותו להסתיר את 'האסור' (ע"פ 8551/11 יצחק כהן סלכני נ' מדינת ישראל, 12.8.12, פסקאות 31-30 ו-41 בפסק הדין של כב' השופטת ברק ארז). **"משמע שסכומי כסף שמקורם בעבירה והם מהווים 'רכוש אסור' כמשמעו בסעיף 3 (א) לחוק איסור הלבנת הון 'עורבבו' עם סכומי כסף כשרים, שמקורם בפעולות לגיטימיות, ונטמעו זה בזה והתמזגו זה לתוך זה, כפי שארע בעניינו של שחר, לא ניתן עוד להבחין בין הכסף 'הנקי' והכסף 'המלוכלך' ומתחייבת המסקנה לפיה הכסף -כולו- מהווה רכוש 'אסור' אשר ניתן לחלטו"** (ע"פ 2333/07 תענך נ' מדינת ישראל, 12.7.10, פסקה 264).

20. לאור האמור, היה על בית משפט קמא להתחשב בהיקף הפעילות ה'כשרה' מקום בו קיים חשד סביר כי זו 'התערבבה' עם הפעילות החשודה כ 'אסורה', בבואו להכריע בעניין היקף התפיסה. לא כך נהג בית משפט קמא בקביעתו כי הפעילות 'הכשרה' עומדת לטובת המשיב במערך שיקוליו על היקף התפיסה.

21. מעיון בחומר החקירה בנוגע להיקף הפעילות הכספית שהמשיב חשוד לגביה, לרבות ערבוב כאמור בין ה'כשר' ו'האסור', עולה כי עסקינן בהיקף גבוה בהרבה מהכספים שנתפסו והוקפאו המגיע לסכום גבוה מעשרים מיליון ₪. עם זאת יוער כי טוב היתה עושה העוררת אילו הציגה לבית משפט קמא ולו גם בדיון המשלים בבקשה, את החישוב האריתמטי ותוצאתו, כפי שעשתה במסגרת הדיון בערר ולא היתה מסתפקת בהגשת המסמכים המעידים על ההיקף. בכך, היה כדי לסייע לבית משפט קמא בהערכת היקף הפעילות מתוך חומר החקירה, במסגרת השלוחות השונות לפעילות.

22. לאור קביעותיי, ולאחר שבחנתי את "מקבילית הכוחות" - בין עצמת החשד ובין הרכוש שנתפס ושקלתי את המידתיות בתפיסה והתחשב בשתיקת המשיב בחקירה כפי זכותו ובהתאמה לכך, הימנעותו גם מלהגיש תצהיר לבית משפט קמא על הכנסותיו והוצאותיו להוכחת 'צרכי מחייה סבירים', הגעתי למסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו כמובא להלן.

23. בהתחשב בשחרור צו התפיסה וביטול ההקפאה בסך של 30,000 ₪ בהחלטה בערר הקודם (פסקה 10) וחלוק הזמן ממועד אותה החלטה והצפי לצרכי מחייה שוטפים לתקופה נוספת, לא מצאתי כי יש להתערב ולשנות מההחלטה לעניין ביטול צו התפיסה בשחרור סך של 200,000 ₪ לצרכי מחיה של המשיב.

24. שונים הדברים לעניין הסכום הנוסף בסך של 800,000 ₪. לגביו אני קובעת כי ישוחרר סך של 300,000 ₪ בלבד ממנו כנגד העמדת בטוחה בגובה סכום זה בערבות בנקאית אוטונומית ללא הגבלת זמן או בבטוחה קניינית לטובת העוררת הניתנת למימוש בדין קדימה וכפי שהודיע המשיב, במתן הסכמה של המחזיק בנכס למימוש ככל שבית משפט יורה על חילוט הסכום.

25. יתרת הסכום בסך של 500,000 ₪ יחולו עליה צווי התפיסה וההקפאה בהתחשב באפקטיביות שלהם, לצורך חילוט עתידי אל מול מורכבות מימוש בטוחה עליה הורה בית משפט קמא בהחלטה. על כך מצינו בבש"פ 5550/08 **שמעון נ' מדינת ישראל, 8.7.08 מפי כב' השופטת ארבל: "ככל שאין לזלזל ביתר הערבויות אשר הוטלו על העורר, האפקטיביות שלהן פחותה בהרבה מזו הטמונה בהפקדת כסף מזומן או בהפקדת ערבות בנקאית, ומשכך יש צורך בקביעת סכום הפקדה משמעותי אשר יוכל להבטיח את חילוטו העתידי של הרכב"** (פסקה 6). נכון הדבר, מקום בו נרשמו אמנם צווי מניעה לבקשת העוררת, על נכסים אחרים שבבעלות המשיב אשר על חלקם גם רשומה משכנתא בסכומים גבוהים.

26. לפיכך, ישוחרר על אתר סך של 200,000 ש"ח ואילו סך של 300,000 ₪ ישוחרר כנגד העמדת הבטוחה עליה הוריתי. על היתרה, צווי התפיסה וההקפאה יישארו על כנם.

עותק יישלח לצדדים.

ניתנה היום, י' שבט תשע"ט, 16 ינואר 2019, בהעדר הצדדים.

עמוד 5

